

Pædagogisk læreplan for Børnehuset Regnbuen 2020

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Regnbuen

Hvem er vi?

Faktuelle forhold:

Regnbuen er et 0-6 års dagtilbud, som ligger i Søndre Hastrup området, i Køge kommune. Selve bygningen blev bygget i 1990 og er en bygning, som er lys og venlig. Der er i midten et fællesrum og i hver ende to stuer, her opholder sig henholdsvis vuggestuegrupper og børnehavegrupper. I fællesrummet ligger husets køkken, hvor der produceres mad til hele dagtilbuddet. Ved vuggestuen, er der en lille legeplads og på bagsiden af Regnbuen, er der en større legeplads som er i forskellige niveauer med stier, sol og skygge pladser, hyggelige kroge samt udstyret med gynger, legeredskaber og bål hus/plads.

Regnbuen er et hus, der emmer af liv i tidsrummet 6.30-17.00, hvor huset bliver brugt af ca. 26 vuggestuebørn og 52 børnehavebørn samt deres forældre. Børn og forældre kommer fra lokalområdet, som består af socialt boligbyggeri og villakvarterer. Vuggestuebørnene er delt på to stuer, blå og gul stue. I tiden inden start i børnehaven opholder en mindre gruppe af vuggestuebørnene sig i garderoben, hvor der er etableret en mindre stue, brobisserne. Her er fokus på selvhjælpenhed samt brobygning til børnehaven. I børnehaven er der 3 stuer, rød, grøn og store gruppen. Rød og grøn stue, hvor de 3-4-årige går, holder til i modsatte ende end vuggestuen. Store gruppen holder til i fællesrummet. Store gruppen benytter også ugentligt lokalerne i den nærliggende SFO, da der er stort fokus på brobygning til SFO, da det er børnenes næste step i livet.

Ligeledes er Regnbuen en arbejdsplads for en gruppe af medarbejdere bestående af 9 pædagoger, 5 medhjælpere, 3-4 vikarer, 2 studerende, 1 kostfaglig eneansvarlig medarbejder og 1 dagtilbudsleder. Man er som medarbejder tilknyttet et fast team/gruppe, men vi hjælper også hinanden i perioder på kryds og tværs af vuggestue og børnehave. Dette kan skabe trykthed for børnene, da alle medarbejdere er kendte ansigter for børnene. Vi har også et stort fokus på efteruddannelse af personalet, vi har i Regnbuen fx en sprogpædagog, bevægelses mentor, musikpædagoger, faglige fyrtårne, inklusions vejleder, processtyrere mm. Området ledes af en områdeleder, der er ansvarlig for hele dagplejen og Søndre Hastrup området. I området er der ansat en udviklingspædagog, som vi ad hoc kan bruge, hvis vi er nysgerrig på vores pædagogiske praksis. Vi benytter os også af samarbejdspartnere som småbørnskonsulent, psykolog, talepædagog o. lign. fra PPR, ligesom vi har et tæt samarbejde med den forebyggende rådgiver og sagsbehandlere fra Køge kommune.

Pædagogisk profil:

I Regnbuen har vi stort fokus på det gode børneliv. Det gode børneliv handler for os om at udvikle på kvaliteten af, alle de mange små læringsmiljøer vi skaber for børnene i hverdagen.

Vi prioriterer børns leg og relationer højt, det er et bærende element i vores pædagogiske praksis. Det at alle børn har en betydningsfuld plads i fællesskabet med mulighed for at lege med gode venner, er centralt i vores pædagogiske arbejde.

Vi opdeler og strukturerer os i børnegrupper, der ikke er alt for store, inden for de rammer vi har. Fordi vi oplever at vi bedst skaber gode læringsmiljøer, når børnegrupperne er mindre.

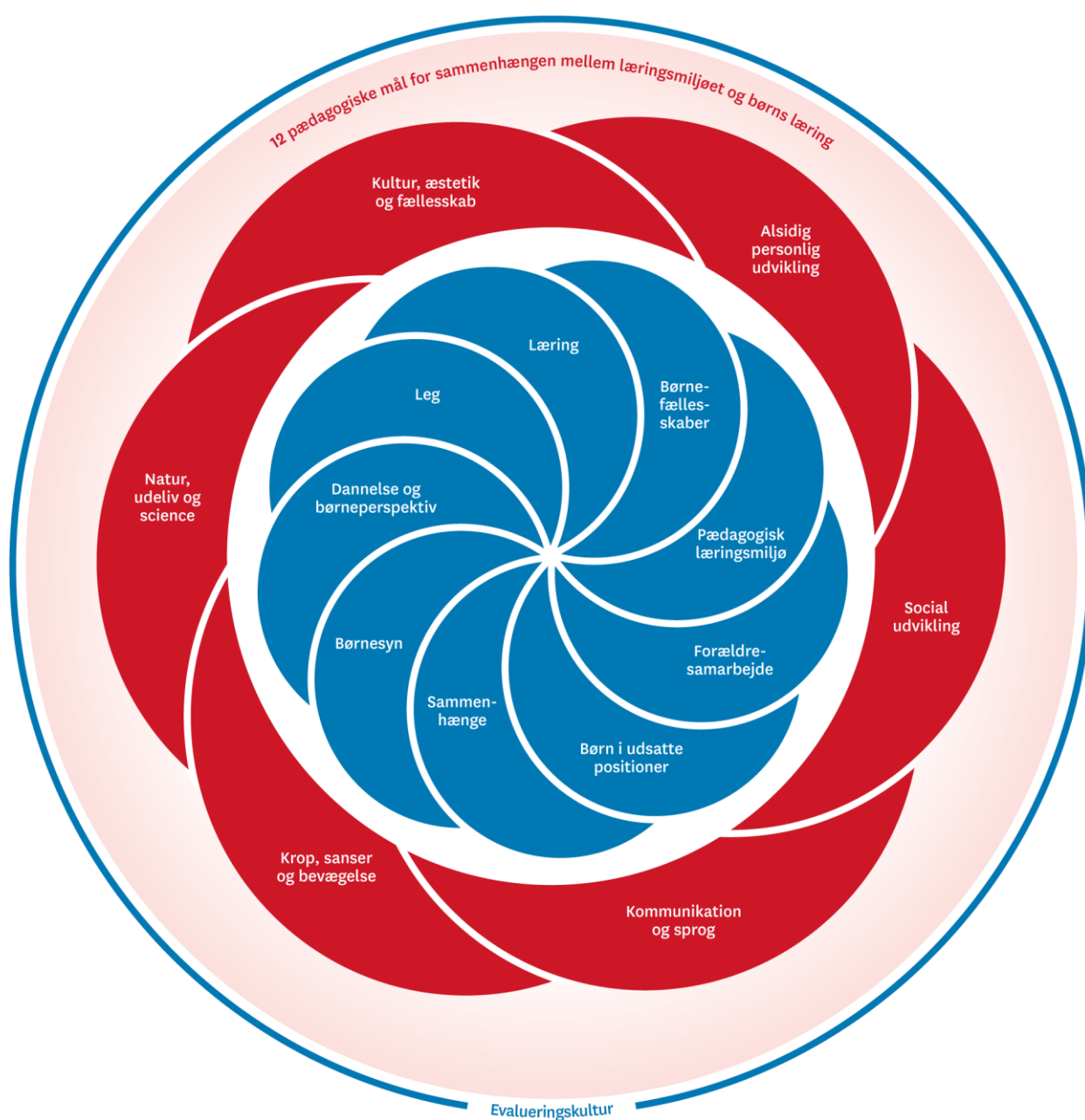
Fokus på trykke og gode overgange i børnenes liv er også noget vi er optagede af. Det kan være overgange fra hjem til vuggestue, fra vuggestue til børnehave og fra børnehave til SFO.

Vi har i mange år været inspireret af Howard Gardners teorier om de mange intelligenser. Vi laver børnemapper ud fra teorien om de mange intelligenser, som vi bruger til at kortlægge barnets udvikling med.

Den styrkede pædagogiske læreplan

Indholdet i denne læreplan tager udgangspunkt i de lovpligtige rammer for de nye styrkede læreplaner

- Regnbuens pædagogiske grundlag..... side 2-8
- Beskrivelse af arbejdet med de 6 læreplanstemaer og sammenhængen til det Pædagogiske grundlag..... side 9-12
- Evalueringskultur..... side 13

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiver, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Det fælles pædagogiske grundlag i Regnbuen udgør rammen og den fælles retning for det pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, hvor legen er grundlæggende, og børneperspektivet er tydeligt.

I Regnbuen er vi optagede af det gode børneliv og hvordan vi skaber de bedst mulige rammer for vores børn. Derfor er det naturligt for os at dykke ned i vores forskellige pædagogiske læringsmiljøer og se på, hvordan opstår leg, læring, børnefællesskaber, dannelse og børneperspektivet i dem. Hvordan kan vi justere på rammerne, så legen, børns læring og dannelse, børnefællesskaberne og børneperspektivet får gode vilkår?

Det har vi blandt andet gjort ved hjælp af pædagogiske fortællinger. Personalet har nedskrevet fortællinger fra hverdagen og i fællesskab har vi sat lup på for at se, hvordan børnene betingelser for leg, børnefællesskaber, læring, børneperspektiver og dannelse, er i de forskellige hverdagsituationer/læringsmiljøer.

En af hverdags fortællingerne lyder sådan:

Det er morgen i vuggestuen og børnene leger. Søren, en dreng på 2 år rejser sig op og han begynder at gå som en drage med krogede arme og hænder. Søren siger: "Nu kommer der en farlig drage, chh...." Dragen spankulerer fælt afsted. De andre børn er i gang med en anden leg og ser ham ikke først.

Den voksne siger "Øj, øj, der kommer da en farlig drage, se hvordan den går!" Det får de andre børn til at se op på Søren-dragen. Mia går straks efter Søren med samme krogede arme og fingre. Vi har endnu en drage på stuen. Lige efter kommer Victor og Emma med ind i legen, de er også drager nu og laver en lang række efter Søren-dragen. De går alle meget skummelt og zombieagtigt afsted og kigger på hinanden og mig. Morten står og betragter de der drager lidt på afstand, imens han leger videre med sin bil. Birthe sidder og putter hos den anden voksen på stuen, mens hele legen udspiller sig.

Den voksne som er med til at starte legen, folder sine dragevinger ud og siger "vi må afsted rundt om dragesøen sammen med drageflokket". Den gamle drage kan godt flyve lidt endnu. Drengen, som før legede med bil, er også blevet en drage i legen nu og holder godt øje med, hvad der sker. "Er der nogen drager, der kan svømme i søen?" spørger den voksne og peger på søen (det runde blå gulvtæppe vi går omkring).

Straks plasker Victor- og Emma-dragen ned i vandet, Mia-dragen med. Det viser sig, at vandet er vildt koldt, så den voksne drage tør ikke dykke sin tå derned. Søren-dragen mærker efter, jo vandet er alt for koldt. "Se, der er en lille krabbe", siger han og viser, hvordan den bevæger alle krabbebenene. Uha, der en krabbe i vandet, så er det bare med at passe godt på. Mia kan godt se krabben. Søren henter det lille badekar, og sætter sig op for at tage et bad i søen i badekarret.

I denne lille hverdagsfortælling, kan man se et eksempel på, hvordan vi tænker og praktiserer leg, dannelse, børneperspektivet, læring og børnefællesskaber ind i en helt almindelig hverdags situation.

Hvis vi tager dannelse og børneperspektiv, ses det tydeligt at pædagogen gør sig nogle tanker om dette. Hun bygger videre på Sørens ide om at lege drage og gør de andre børn opmærksomme på legen. Hun tager børneperspektivet og lærer de andre børn, hvordan legen kan udvikle sig og inkludere flere i legen. Pædagogen lærer børnene, at de kan

medvirke og have indflydelse på udformningen af legen. Det er et eksempel på dannelse, at børn oplever at have indflydelse på det der sker på vuggestueniveau.

I forhold til børnefællesskaber, ses det også tydeligt at pædagogen arbejder med at give børnene en oplevelse af, at det er sjovt at lege flere sammen og der er plads til dine ideer også.

Sørens læring i dette er også, at han lærer, hvordan han kan bygge videre på sin drage leg og få de andre børn med.

Vi oplever, at når vi anvender pædagogiske fortællinger som et pædagogisk udviklingsredskab, bliver det muligt for os at arbejde med at optimere rammerne for at skabe et godt børneliv i Regnbuen.

Pædagogisk læringsmiljø

I Regnbuen har vi i det sidste år været meget optagede af at udvikle de pædagogiske læringsmiljøer i forbindelse med vores daglige rutiner. Det har været meget meningsfyldt for os at flytte fokus fra at beskrive og udvikle på de pædagogiske aktiviteter, der foregår fra 9.30-11.00, til at have opmærksomhed på at beskrive og udvikle læringsmiljøer over hele dagen i rutineprægede aktiviteter som garderobe, legepladsen m.m.

Ved at sætte fokus på kvalitet i rutinerne og skabe pædagogiske lærings miljøer af god kvalitet, giver vi børnene mulighed for at kunne trives, lære, udvikle sig og dannes i en stor del af dagen.

Vi har i børnehaven haft særligt fokus på læringsmiljøet i garderoben og udviklet på både organisering og værdier for læringsmiljøet. Vi har udviklet garderobelæringsmiljøet ved hjælp af metoden "Aktions læring". Vi har lavet en detaljeret plan for, hvor mange børn der må være i garderoben ad gangen, indført "garderobe voksne", inddelt børnene i "garderobe makker par", hvor store og små børn hjælper/venter på hinanden, nedskrevet de værdier som skal være gældende for samværet i garderoben. Som en naturlig forlængelse heraf har vi også haft fokus på det pædagogiske læringsmiljø på legepladsen, hvor vi på samme måde har brugt "Aktions læring", som udviklings metode. (se bilag 1)

I vuggestuen har vi på tilsvarende vis haft fokus på læringsmiljøet "middagsstunden", det vil sige den daglige rutine midt på dagen, hvor noget af personalet går hjem og nogle afvikler dagens pause. Vi har haft fokus på, hvordan læringsmiljøet er for de børn, som er vågne i dette tidsrum. Hvordan kan vi skabe et læringsmiljø af god kvalitet, hvor der er nærværende voksne og en struktur hos de voksne, der gør at børnene er trygge. Her har vi ligeledes brugt metoden "Aktions læring". (se bilag 2). Vi har lavet en struktur, der tager udgangspunkt i de vågne børns behov for stabilitet og nærvær, og ikke som førhen følge en regel om hvem af personalet der skal først eller sidst til pause. Personalet i vuggestuen har også haft fokus på kvalitet i samværet med børnene i "middagsstunden" og video filmet hinanden.

Som et fælles udviklingsprojekt i hele huset har vi haft læringsmiljøet "børns leg" på dagsordenen. Vi har arbejdet med, hvordan vi som personale kan være observerende, understøttende og aktivt deltagende i børns leg på flere forskellige måder. Vi har blandt andet video filmet børns leg og på personale møder kommet med bud på, hvordan vi som personale kan skabe læringsmiljøer, hvor vi kan være enten observerende, understøttende og aktivt deltagende i legen på videoklippene.

Vi har erfaret, at når vi optimerer rutinelæringsmiljøerne, har det stor effekt for alle børn. Særligt har børn i udsatte positioner særligt gavn af de tiltag vi laver, når rutinerne bliver overskuelige, meningsfulde for det enkelte barn og børnegruppen.

Samarbejde med forældre om børns læring

I Regnbuen har vi som minimum 3 tilbud om forældre samtaler, hvor vi tager udgangspunkt i det enkelte barns trivsel og udvikling. Vi anvender blandt andet barnets mappe (lavet ud fra Howard Gardners teori om de mange intelligenser) TRASMO og Sprogvurderinger til at tale med forældrene om, hvordan vi kan samarbejde om at styrke barnets læring.

Vi anvender netværksmøder med forældre ved behov i forhold til sproglige udfordringer eller andre udfordringer, som barnet måtte have. Her har vi fokus på, hvordan vi kan understøtte barnets læring sammen med forældre.

Vi er positive og informerende i den daglige dialog med forældrene om, hvad de kan gøre for at hjælpe barnets videre i dets udvikling og læring

Et eksempel på en pædagogisk fortælling fra hverdagen om, hvordan vi kan samarbejde om børns læring:

Det er mandag formiddag klokken er 11.20, brobisserne har lige spist frokost og har ryddet op efter maden. Vi skal om lidt ud på badeværelset og skifte bleer og jeg beder gruppen om at tage deres bukser af, og bagefter plejer de at lægge dem på deres stole. Men i dag vil Ivan ikke tage bukserne af, siger han med gråd i stemmen. Jeg siger "Jo, kom nu" med en let stemme og et smil, hvorefter jeg tager let fat i siden af Ivans buksekant og hjælper ham med at trække lidt ned. Ivan begynder at græde, imens han siger. "nej, mig må ikke tage bukserne af, mig bliver syg. Mor og far vil ikke ha det..." Jeg foreslår, at vi skynder os at tage bukserne af, og så kan han sætte sig op i sofaen med et tæppe på. Det går Ivan med til. Om eftermiddagen kommer Ivans far og skal hente Ivan. Jeg trækker ham til side og fortæller om episoden. Ivans far siger "Ej jeg får det helt dårligt, når du fortæller det. Det er jo det, vi går og siger derhjemme for at undgå, at han går og tager tøjet af."

Pædagogen deler her sin oplevelse med Ivans far, så Ivan ikke skal opleve en loyalitetens konflikt omkring at tage tøjet af, imellem hjem og vuggestue. Ivan lærer, at han kan stole på de voksne og det er okay at få tøjet af i bestemte situationer.

Vi anvender fri for Mobberi materialet i samarbejde med forældrene til at understøtte børnenes trivsel og læring i sociale fællesskaber Vi opfordrer forældrene til at lave legeaftaler hjemme på kryds og tværs for at styrke børnenes personlige og sociale læring.

Vi afholder forældremøder, hvor vi taler om børnegruppens trivsel og hvad de er optaget af.

Vi afholder sociale arrangementer, som Lucia fest, fri for mobber løb, fællesspisning, arbejds søndag, plante blomster dag.

Børn i udsatte positioner

Det er en værdi i Regnbuen, at alle børn skal have mulighed for at være en del af børnefællesskabet, dermed også børn i udsatte positioner.

Det har vi bedst mulighed for at gøre, når vi skaber pædagogiske læringsmiljøer i mindre børnegrupper. Derfor deler vi ofte børnene ind i mindre grupper i løbet af dagligdagen, så der bliver bedre mulighed for interaktion imellem børnene og de voksne. Vi er bevidste om, hvor betydningsfuld interaktionen er, særligt for børn i udsatte positioner.

Vi forsøger at finde balancen imellem at tage hensyn til barnet i udsat position og give barnet mulighed for at være en del af børnefællesskabet. Det kan være måden personalet differencer tilgangen til barnet på, når vi laver forskellige aktiviteter med børnene. Det sårbare barn har måske brug for at den voksne sidder ved siden af imens det velfungerende barn kan selv.

Vi har et tæt samarbejde med fagpersoner fra PPR og forældrene til børn i udsatte positioner. Vi holder netværks møder, hvor vi mødes for at samarbejde om at skabe rammer, så barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.

Vi anvender systemisk refleksion i teams, som metode, til at skabe læringsmiljøer, der kan tilgodese det enkelte barns trivsel.

Helt fundamentalt har alle børn og forældre brug for at mærke, at vi vil dem gerne og at vi samarbejder for barnets bedste. Det gør vi os umage for at tydeliggøre.

Sammenhæng til SFO/børnehaveklassen

I Regnbuen har vi en struktur der gør, at vi i børnenes sidste år i børnehaven er sammen, i det vi kalder Storebørns gruppen. Dvs. at alt vores arbejde kan målrettes børnenes udvikling i netop denne alder og vi kan gøre overgangen til SFO'en, så tryk som muligt.

I Regnbuen arbejder, vi meget med relationer og arbejder med at alle har en eller gerne flere gode venner. Vi taler om, hvad det vil sige at være en god ven og prøver at give børnene redskaber til at klare konflikter. Vi bruger "Fri for Mobberi" som redskab og mener at det skaber sammenhæng, da det bruges af såvel SFO som skole.

For at prøve at sikre børnenes trivsel og tryk starter vi tidligt med at opholde os i SFO'ens lokaler og på deres legeplads. Vi viser børnene, hvilke muligheder de har for leg, kreativitet og bevægelse og opholder os i børnenes kommende rum, når de starter på SFO'en. Børnene bliver tidligt præsenteret for personalet på SFO'en. Det er naturligt, at de voksne fra SFO'en kigger forbi børnegruppen og siger hej, og præsenterer sig selv.

Vi introducerer børnene for tal og bogstaver ved at have dem hængende i vores rum i Regnbuen. De fleste børn er eller bliver interesseret i at kigge, lege, skrive med bogstaver og tal og de fleste kan skrive deres navn, når de slutter i børnehaven.

Vi øver børnene i turtagning, når vi har samling og børnene skiftes altid til at tælle og har en hjælpemakker, hvis det ønskes. Vi øver også i at være på, når vi leger og har fokus på at vores lege i starten er sociale lege, hvor der er mulighed for at den voksne kan understøtte, hvis der er noget i legen, som er svært.

Fra start til slut af dagen bruger vi meget tid på dialog. Vi hjælper børnene med at formidle, fortælle og genfortælle og verbalt at klare konflikter. Det gør vi i legene, når vi spiller, når vi spiser, når vi beder om noget, når vi fortæller om hvad vi har lavet med vores familier og når vi har dialogisk læsning. Vi bruger også sproget, når vi synger og til tider taler vi om, hvad sangen egentlig handler om.

Vi besøger også skolen, når de har morgensang. Her er vi velkomne til at deltage sammen med resten af indskolingen og som afslutning besøger vi som regel børnehaveklassen, så børnene også kan hilse på de voksne i børnehaveklassen. Vi præsenterer også børnene for sange, som vi ved at de synger på skolen i forhold til genkendelighed.

Vi har et brobygningsforløb med SFO'en og de nærliggende institutioner i området. Målet er at sikre børnene en god trivsel og tryk i forhold til at lære nye voksne og nye børn at kende. Der vil være voksenstyrede aktiviteter såsom kendskab til bogstaver, skattejagt, sociale lege med bevægelse og kreative aktiviteter, hvor børnene får en forsmag på, hvad de kan lave af sjove ting på SFO'en såsom bål, snitte, male, tegne og høre gode historier. Udgangspunktet er, at ALLE børn skal kunne deltage, med eller uden voksen støtte.

Inddragelse af lokalsamfundet

Vi har en tradition for et tæt samarbejde med Hastrupskolen, og den tilhørende SFO. Se beskrivelse i afsnittet: sammenhæng til SFO/Børnehave klassen. Her skaber vi læringsmiljøer for børnene, så deres overgang til skolelivet bliver en god oplevelse.

Vi bruger Køges tilbud om forskellige børnekulturelle oplevelser: Biblioteket, Museer, Naturskolen, Billedstrøm, Børnekarneval, Sprog fitness, julegudstjeneste, juleteater, Musikskolen. Vi har i området en lille bus, som vi bruger til at besøge lokalområdet i mindre børnegrupper. Vi giver børnene en oplevelse af at være en betydningsfuld del af deres by og de får nye kulturelle oplevelser.

Vi bruger hver uge Springcentret til de ældste børnehavebørn og en mindre gruppe vuggestuebørn. Børnene får mulighed for at udvikle sig i nogle helt fantastiske fysiske rammer.

Hvert år ved juletid går de ældste børnehavebørn Lucia på vores lokale plejehjem. Børnene får et indblik i de ældre borgers liv og mulighed for at holde en juletradition i live, hvor man glæder andre med sang.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

At arbejde med at udvikle børnemiljøet handler for os i høj grad om, at vi som personale tager udgangspunkt i børneperspektivet. Det er vores udgangspunkt når vi skaber læringsmiljøer for børnene i dagligdagen, og det er heller ikke muligt at skabe gode læringsmiljøer uden at forholde sig til både det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø.

Et eksempel på dette er vores fællesrum projekt hvor både det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø har været på dagsordenen.

I vores fællesrum holder vores storebørns gruppe til. Rummet er stort og er i forbindelse med køkkenet. Projektet gik ud på at indrette rummet med henblik på at skabe gode rammer for børnenes leg og trivsel.

For at tage udgangspunkt i børneperspektivet valgte vi at spørge børnegruppen hvilke ting og steder i rummet de bedst kunne lide og hvilke lege de gerne vil lege. Samtidig lavede vi observationer på børnenes lege i rummet.

Disse udsagn og observationer dannede udgangspunkt for indretningen af rummet og de legezoner der skulle være i rummet.

For at tage højde for det æstetiske børnemiljø i indretningen brugte vi en pædagogisk designer, som rådgav os i forhold til farver, former og materialer i rummet.

Børnene blev ligeledes inddraget i forhold til at lave fælles regler for leg i rummet.

De seks læreplanstemaer

De seks læreplans temaer

I Regnbuen arbejder vi med at skabe sammenhængende læringsmiljøer for vores børn, hvor de seks læreplanstemaer indgår på kryds og tværs.

I nedenstående giver vi eksempler på, hvordan vi i daglig dagen bevidst arbejder med at skabe læringsmiljøer, hvor der indgår flere af de seks læreplanstemaer sammen med det fællespædagogiske grundlag.

Vi anvender pædagogiske fortællinger til at beskrive dette:

Fortælling 1: Hulebygning på legepladsen

Vi er på legepladsen i middagsstunden. ETK har været der om formiddagen og fælde/ beskære et stort træ på legepladsen. Der er en masse grene vi kan bruge til at bygge huler med. Jeg er kommet ud på legepladsen senere end de andre. En anden voksen har allerede bygget en hule med nogle børn. Jeg spørger nogle af børnene, om vi skal bygge en hule mere et andet sted på legepladsen." Jaa" siger de.

Peter har været med til at bygge den første hule. Han kommer løbende og siger: "nej nej dem (grenene) må I ikke tage, dem skal jeg bruge." Han tager fat i en stor gren og begynder at slæbe den ned til den første hule. Jeg går hen til ham og prøver at forklare ham, at det måske kunne være sjovt, at der var 2 huler på legepladsen. Jeg kan se på ham, at han ikke syntes det er en god ide.

Jeg opfordrer Peter og de andre børn til at vi jo kan gå hen og se på det sted, hvor den nye hule kan være, hvor der er nogle gode træer. Peter og de andre børn går med. Peter ser lidt mere interesseret ud. Jeg spørger ham, om han vil med op på græsset, der hvor grenene er og hjælpe med at bære grenene ned til træerne. Det vil han gerne og i fællesskab sammen med andre børn, får vi bygget en super fin hule.

Læringsmiljøet, som bliver beskrevet i hulebygger fortællingen beskriver, hvordan den voksne i den pædagogiske tilgang til Peter arbejder med Peters *personlige udvikling*. Den voksne forsøger at understøtte Peter i at få nye erfaringer med at udforske og udfolde sig selv og de andre børn i nye sammenhænge. Peter er et barn i udsat position og bliver nemt usikker, det ved pædagogen og støtter ham i at være i fællesskabet med de andre børn om at udvide hule legen. Peter opnår erfaringer med, at der godt kan være flere huler på legepladsen, uden at han bliver sat udenfor fællesskabet. Peter lærer, at det er okay at prøve nye ting.

Pædagogen arbejder samtidig med hele børnene gruppens *sociale udvikling*. Hun giver dem mulighed for at indgå i sociale fællesskaber, hvor der også er plads til forskelligheder. Pædagogen viser børnene ved egne reaktioner på Peters usikkerhed, at det er okay og hun hjælper ham videre. Den demokratiske dannelse består i, at børnene også lærer, at når vi løfter i flok kan vi opnå noget" at bygge en fin hule". Hele læringsmiljøet tager udgangspunkt i, at børns sociale læring og udvikling primært finder sted i legen.

Peter og de andre børn lærer, at når vi kommunikerer og taler sammen, kan børnegruppen nå i mål med at bygge den nye hule i fællesskab. Pædagogen bruger *kommunikation og sprog* som et redskab.

Læringsmiljøet med hulebyggeriet på legepladsen er et bevægelsesfællesskab, hvor børnene udvikler nye mestnings evner og lærer, hvordan de kan slæbe grene og stammer i fællesskab. *Krop, sanser og bevægelse* er en del af læringsmiljøet.

Når læringsmiljøet på legepladsen lærer børnene at anvende naturens materialer, grene og stammer, er det med til at skabe nysgerrighed på at udforske naturen på andre måder. Hele legepladsen er et læringsmiljø for *natur, udeliv og science*, hvor børnene eksperimenterer med mudder, blade, vand, jord mm. Pædagogerne viser dem endnu en mulighed i naturen ved at anvende grene og stammer til nye oplevelser i forbindelse med hulebyggeriet.

Hulebyggeri er en del af en gammel tradition i Danmark, der går langt tilbage. Det er oplagt at tale med børnene om, hvordan huler så ud i gamle dage, hvordan man lavede mad over bål mm. Det er en del af et gammelt kulturelt fællesskab

vi har i Danmark, som vi også lærer børnene at være en del af. Børnenes æstetiske erfaringsdannelse kommer i spil, når vi sammen udvikler på hulen i et **kulturelt og æstetisk fællesskab**.

Fortælling 2: Ambulance leg i vuggestuen

I vuggestuen leger fire børn omkring bilgaragen i hjørnet af stuen sammen med Bente, den voksne. Børnene vimser rundt om det nye legetøj og afprøver forskellige biler på ramperne og ved bilvasken. Bente taler om de køretøjer børnene har valgt sig og siger, at bilerne er blevet vasket rene og skinner flot.

Morten har fundet ambulancen og kører med den. Bente spørger om der er nogen, der er kommet til skade, ondt i benet, armen eller måske hovedet? (for tre dage siden havde Bente "ondt i benet" i en tilsvarende leg).

Ida viser straks sit ben frem, siger hun har ondt i benet og får store rynker i panden. Lægen skal komme. De to andre børn følger med på sidelinjen. Bente beder Morten om at ringe 112, så vi kan få fat i ambulancen og en læge. Han studser lidt. Bente tager en legetøjsstegepande, holder den op mod øret og ringer 112. Vi har brug for en ambulance - straks. Der er en pige, der har ondt i benet. Morten holder ambulancen, der er tom inden i, op mod munden og råber en hel masse ind i hullet. Det må vist være lægesprog, for det er lidt svært at følge med i. Men vi får fat i en læge og Morten går til legekøkkenet og finder noget fiktivt "medicin". Ida får rigeligt af det ud over benet, og også noget til at synke.

I denne fortælling arbejder pædagogen bevidst på at skabe en sammenhængende leg imellem børnene. Hun videre udvikler på legen ved at italesætte det næste, der skal ske i legen "er der nogen der er kommet til skade" eller "Morten kan du ringe 112". Ida er helt med på, hvad der skal ske, men Morten har brug for at blive guidet lidt mere af pædagogen. Pædagogen viser ham helt konkret, hvordan en stegepande kan bruges som telefon. Børnene bruger **krop og sanser** i den leg, der foregår. Hun lærer børnene, hvordan de **sprogligt kan kommunikere** for at få legen til at udvikle sig. Pædagogen er limen, der binder børnenes leg sammen, hun arbejder både med børnenes **sociale udvikling** og det enkelte barns **personlige udvikling**.

Børnene på stuen oplever et **kulturelt fællesskab**, hvor lægelegen er omdrejningspunktet. Pædagogen sikrer deltagelses muligheder i fællesskabet for de børn, der er omkring hende.

Fortælling 3: Hvaler på stuen

Det er formiddag i børnehaven og børnene er blevet delt op i mindre grupper. Nogle er ude på legepladsen, imens en gruppe på 5 børn og en voksen er inde. De sidder på tæppet.

Den voksne starter med at læse bogen om Louie og den strandede hval. Børnene lytter og spørger indimellem om det der sker i bogen. Den voksne stopper op og svarer på spørgsmålene, inden hun læser videre. Da bogen er slut, kigger alle børn med interesse i bogen og der bliver snakket om, hvor stor hvalen er og hvad den spiser. Den voksne henter IPAD 'en og spørger om de skal prøve at finde nogle rigtige billeder af en hval og prøve at finde ud af, hvad den spiser. Børnene bliver begejstrede og siger Jaa. Et af børnene peger på et billede af en hval, der svømmer og siger "Se den gør sådan her, når den svømmer" og så ligger han sig på maven og leger, at han svømmer som en hval. De andre børn og den voksne følger hurtigt med og snart er der mange hvaler på gulvet.

I denne fortælling ses et eksempel fra hverdagen, hvor vi bevidst opdeler børnene i mindre grupper for at skabe mulighed for fordybelse og ro, så der kan opstå engagement og læring hos børnene.

Pædagogen arbejder bevidst med at skabe et læringsmiljø, der understøtter børnenes mulighed for at engagere sig i et fællesskab, hvor barnet kan tilegne sig læring/viden. Her er læring/ny viden emnet "hvaler". Pædagogen understøtter børnenes lyst til at udforske nye spørgsmål/viden ved at lære børnene, at det man er nysgerrig på, kan man i fællesskab finde svar på. Pædagogen lærer børnene at bruge IPAD 'en på en eksperimenterende måde med **science** tilgang til et natur-emne, som hvaler. Ved at inddrage børnene får de erfaringer med deltagelses kompetencer og øver sig i balancen imellem at tage initiativ og være iagttagende. Børnenes **personlige og sociale** udvikling understøttes. Den **kulturelle ramme**, hvor højt-læsning foregår i et fællesskab er en tradition i de fleste dagtilbud, hvor børn lærer at lytte og fordybe sig. Det er også en del af børnenes kulturelle dannelse i Regnbuen. Pædagogen gør her plads til børneperspektivet i denne højt-læsning, ved at stoppe op og lade de ting, som børnene er optaget af, få plads og blive italesat.

Hele rammen for læringsmiljøet lægger i høj grad op til **kommunikation og sprog**. Sprog og kommunikation udvikles i interaktionen imellem pædagogen og de andre børn i aktiviteten omkring bogen. Pædagogen giver plads til spørgsmål og interesse fra børnene og opnår dermed et engagement hos børnene. De får erfaringer med, hvordan sprog og kommunikation kan praktiseres i et fællesskab. Pædagogen fremstår som sproglig rollemodel.

Pædagogen er bevidst om at børns læring udvikles via legen og derfor griber hun børneperspektivet på, hvordan hvælen svømmer og følger barnets initiativ. Her er *krop, sanser og bevægelse* også en del af læringsmiljøet.

Fortælling 4: Balladedag på stuen

På stuen har vi valgt at rydde gulvet i 2 dage for borde, stole og legekasser. Vi voksne ligger redskaber rundt på gulvet og laver en aktivitetsbane, der fylder hele stuen. Børnene ser glade og spændte til. Det er anden gang, vi tømmer stuen for møbler. Børnene er blevet bedt om at sætte sig på bænken og vente på, at der bliver givet besked om, hvad der skal ske. Der bliver grinet og hænderne bliver taget op for munden og nogle af børnene siger spændte: "Åh åh!"

Da banen er klar, går jeg smilende hen til børnene og siger med spændt stemme: "Nu har vi mega balladedag!"

"Vi begynder med at lege, bjørnen sover" siger jeg.

Nu skal vi vælge én, der skal være bjørn. Jeg ved, de fleste børn gerne vil være bjørn, men jeg har fået øje på lille Ole.

Jeg ser lidt på ham og han slår blikket ned med det samme. Jeg ved, han ikke vil vælges som bjørn, men jeg har en plan. "Ole, kunne du tænke dig at have Erik med som nr. 2 bjørn, så I er 2 bjørne der skal fange?"

Et lys skinner i Ole's øjne og han ser spændt på Erik, som bare er et stort smil.

Læringsmiljøet, der bliver skabt på denne stue, tager udgangspunkt i børns naturlige lyst til at bevæge sig. *Krop og sanser* er i centrum i dette bevægelsesfællesskab.

Det ses tydeligt i fortællingen at børnene er engagerede og glæder sig til at komme i gang. Den voksne italesætter stemningen hos børnene ved at sige med spændt stemme: "nu har vi mega ballade dag "

Personalet vælger bevidst at rydde stuen for møbler og legetøj og bruge en *science tilgang* hvor børn og voksne sammen undersøger hvordan man kan bruge rummet på en anderledes måde. De skaber sammen et anderledes *kulturelt fællesskab*.

Læringsmiljøet på stuen lægger op til at børnene udfolder og udforsker sig selv i nye rammer på nye måder. Særligt Ole oplever hjælp til at udforske sig selv i en ny rolle. Pædagogen handler på at understøtte Ole's personlige udvikling ved at hjælpe ham ind i en ny rolle som bjørn. Hun har øje for det enkelte barn *personlige udvikling*, såvel som hele børnegruppens *sociale udvikling*. Dette gøres i et stemningsmiljø, hvor pædagogen *sprogligt kommunikerer* følelser ud til børnegruppen både i forhold til Ole's betænkeligheder og stemningen i rummet. Hun hjælper børnene til sprogligt at forstå sig selv og deres omverden.

Fortælling 5: Samling i store gruppen

Storebørns gruppen holder samling. Børnene er lidt urolige. Den voksne skal til at gennemgå de daglige rutiner. Børnene sidder uroligt og taler med hinanden.

Den voksne går i gang, men kan ikke fastholde børnene i at lytte og deltage. Den voksne italesætter uroen og spørger om børnene kunne tænke sig at lege en leg. Det vil børnene gerne. Alle får rørt sig og grinet. Efter et stykke tid er alle klar til at sidde og lytte og deltage. Og samlingen går fint.

Dette læringsmiljø afspejler hvordan læring kan ske i voksenplanlagte aktiviteter som samlingen. Pædagogerne i store gruppen vil gerne lære de store børn færdigheder som at lytte og deltage, men ved også at læring kun kan ske hos børnene hvis der er ro og engagement. Den voksne afstemmer sig i forhold til børneperspektivet og aflæser børnenes lyst til at bevæge sig. Hun ændrer dagsorden og laver et bevægelsesfællesskab, hvor *krop og bevægelses glæde* er i centrum.

Børnene oplever på denne måde *et socialt fællesskab* hvor vi er opmærksomme på hinanden og den voksne tager ansvaret på sig med at få skabt et godt læringsmiljø.

Pædagogen *sætter ord* på det hun ser hos børnene ved at italesætte uroen. Børnene får på den måde en bevidsthed om hvordan det føles når min krop har brug for at røre sig og hvordan føles det når min krop er i ro.

Læringsmiljøet bliver også meget inkluderende da alle børn får grinet og bevæget sig. Det betyder meget for de børn som har svært ved at være i fællesskaber med en "stram" dagsorden som en samling kan være. Det betyder meget for sårbare børn at blive mødt på denne måde i deres *personlige udvikling*, så de ikke oplever sig udsat i fællesskabet.

Evalueringskultur

I forbindelse med indførelsen af de nye styrkede læreplaner har vi haft et særligt fokus på hvordan vi på en meningsfuld måde kan evaluere på pædagogiske læringsmiljøer i Regnbuen.

Det har været vigtigt for os at det skulle være praksisnært og give mening i hverdagen. Vi har succes med følgende metoder:

- **Aktions læring** har været en metode som vi har anvendt i det sidste år til at udvikle og evaluere på vores læringsmiljøer. Det har givet mening for os at støtte os op ad en simpel skabelon som kan være retningsgivende i det pædagogiske udviklingsarbejde. Skemaerne har vi haft med os i hverdagen for at have et fælles fokus og for at blive mindet om hvad det er vi har aftalt. Se bilag 1 og 2. På alle vores personalemøder har vi evalueret vores tiltag og rettet til når det var nødvendigt. Det fælles fokus på mål/værdier, tiltag og opfølgning har højnet den fælles pædagogiske faglighed i huset og ført til mange løbende justeringer i forskellige læringsmiljøer.
- **Pædagogiske fortællinger** er et andet redskab vi har brugt til at se på hvordan vi kan justere på rammer og indhold således at legen, børns læring og dannelse, børnefællesskaberne og børneperspektivet får gode vilkår. Personalet har nedskrevet fortællinger fra hverdagen og i fællesskab har vi sat lup på for at se hvordan børnene betingelser for leg, børnefællesskaber, læring, børneperspektiver og dannelse er i de forskellige hverdagssituationer. Vi har også i udarbejdelsen af denne læreplan anvendt fortællinger i stor stil, da det gør det muligt at beskrive pædagogisk udvikling på en praksisnær og meningsfuld måde. Se fortællinger i dette materiale.
- **Systematisk refleksion i pædagogisk praksis** er en anden metode som vi har brugt til at se på læringsmiljøet rundt om de enkelte børn. Den metode er særlig velegnet når børn af en eller anden årsag ikke trivedes optimalt i bestemte læringsmiljøer. Metoden er ligesom aktionslæring og pædagogiske fortællinger, en meget praksisnær metode særligt i det konkrete arbejde med enkelte barns mulighed for trivsel.

Bilag 1

Aktions læring Skema

Garderobe projekt i børnehaven 2019

INDHOLD Hvad vil vi arbejde med? Vi lave en ny organisering og vi vil tage stilling til hvilke værdier vi ønsker, skal være i børnehavens garderobe.	
MÅL Hvad vil vi gerne opnå? At garderobe miljøet bliver en rutine der giver mening for børn og voksne. At garderoben bliver et udviklingsrum for vores børn, hvor børn kan lære og dannes som mennesker.	
TILTAG Hvad vil vi gøre for at nå målet? Vi har taget stilling til hvilke værdier vi syntes der skal være i garderobemiljøet, det har vi udarbejdet på et p-møde. Værdier i garderoben: <ul style="list-style-type: none">• Der skal være en rar stemning, hvor der er fokus på at børn øver sig i at tage tøj på, men også tid til samtale blandt børn og voksne• Børn skal øve sig i selvhjælpen hed ud fra hvor de er og den hjælp de skal have fra den voksne, er forskellig fra barn til barn (nærmeste udviklings zone)• De voksne skal skabe et miljø, hvor man opfordrer børnene til at hjælpe hinanden.• De voksne skal opmuntre og rose børnene, det smitter. Vi har ligeledes lavet en ny struktur som indeholder en fordeling af de voksne samt en makkerløsning af børnene. Ny organisering - garderobe projekt fra 7/10-19 <ul style="list-style-type: none">• Malene og Anette henter 2 sæt makkerbørn fra rød og grøn kl. 11.40 i vinterhalvåret, de styrer hvornår de kommer nye børn ud fra stuerne til garderoben.• Kl. 11.45 går 1.legepladsvoksen fra rød eller grøn ud (se tavlen) og tager tøj på, og går på legepladsen.• Garderobemakkere hjælper hinanden med at komme i tøjet. De må ikke gå ud før begge er færdige.• Garderobe voksne bestemmer hvornår der kommer nye børn ud fra stuerne.•	Ansvarlig Hvem gør hvad? Alle voksne i børnehaven er ansvarlige

<ul style="list-style-type: none"> • Sårbare børn venter som de sidste til at gå i garderoben, så der er trykke voksne som er klar til at gå med. • Personalet på rød og grøn fordeler sig efter tavlen efterhånden som børnene er ude fra stuerne. • Str. Gruppen begynder at sende 2 sæt makkerpar ned i garderoben 5 min. i 12.00. Når halvdelen af børnene er nede følger en voksen fra store gruppen med, enten på legepladsen eller i garderoben. Se tavlen for dagen. 	
<p>TEGN</p> <p>Hvad vil vi se efter for at vurdere, om vi er på vej til at nå målet?</p> <p>Vi vil se et garderobemiljø hvor børn og voksne, ved hvad de skal gøre. En rutine der summer af liv på den gode måde og hvor tonen er rar og der samtales imens der arbejdes med at tage tøj på.</p>	
<p>OPFØLGNING</p> <p>Hvordan og hvornår vil vi vurdere, om vi har nået målet?</p> <p>Vi vil evaluere på næste p-møde i november.</p> <p>P-møde 27 nov:</p> <p>Strukturen i garderoben virker, det er rart at være der. Børnene er gode til at hjælpe hinanden, makkerløsningen er god.</p> <p>Gode samtaler i garderoben.</p> <p>Personalet på stuerne skal vænne sig til at finde på aktiviteter der er passende til den ventetid der kan opstå.</p> <p>Garderobemiljøet summer af liv på den gode måde, men hvis strukturen ikke overholdes, lykkedes det ikke.</p> <p>Sårbare børn trivedes i garderoben under de nye rammer.</p> <p>P-møder i det nye år:</p> <p>Vi vil lave pædagogiske fortællinger og tage video af garderobemiljøet til brug for evaluering.</p>	<p>ANSVARLIG</p> <p>Hvem gør hvad?</p>

Bilag 2. Middagsstund i vuggestuen

<p>INDHOLD Hvad vil vi arbejde med?</p> <p>Vi vil gerne arbejde middagsstund ca. kl. 12-14. Med fokus på tryghed og nærvær</p>	
<p>MÅL Hvad vil vi gerne opnå? Vi vil gerne opnå en middagsstund med nærvær og trygge børn, hvor vi så vidt muligt kan give hvert enkelt barn en tryk og omsorgsfuld opvågning, samt give de børn som er vågne mulighed for leg, læsning eller sang.</p>	
<p>TILTAG Hvad vil vi gøre for at nå målet?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pauserne holdes efter hvilke børn som er oppe, her tilgodeses børnenes relationer til de voksne. Det vil sige at der så vidt muligt er en repræsentant fra hver stue. 2. Så mange som muligt går til pause kl. 12.00 3. Ved behov åbnes døren til garderoben, når vi er 3 personer. En i hvert rum samt en flyver. 4. Gul 12'er følger ikke med over på blå stue. 5. Gul stue skal være opmærksomme på at gå samlet over til blå stue. 6. Stuemøder starter så tidligt som muligt. 7. Vejledning holdes mandag formiddag, 9.30-10.30. så vidt muligt. 8. Vi skal mindske at børn skifter voksen, så de får så få skift som muligt. 9. Husk at kommunikere tydeligt. 	<p>Ansvarlig Hvem gør hvad?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Alle 2. Alle 3. Alle 3 4. Gul stue 5. Gul stue 6. Heidi og Fie 7. Birgitte 8. Maria og Birgitte 9. Alle
<p>TEGN Hvad vil vi se efter for at vurdere, om vi er på vej til at nå målet?</p> <p>Vi vil se færre grædende børn Mere ro på stue. Bedre positionering Rolige voksne</p>	
<p>OPFØLGNING Hvordan og hvornår vil vi vurdere, om vi har nået målet? Juni 2019</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 snak højt ved dilemmaer og tvivl 2. opdeling sker generelt hurtigere- eftermiddagen føles ind i mellem lang for blås vedkommende lige nu, da alle børn er oppe og er livlige. 3. super 4. går fint 5 går fint. Få fat i en fiks lille vogn til kasserne fra stue til stue 6 der kan vi blive bedre til at mødes tidligt og ellers snakke sammen. Hjælpe m at følge børn over. 7. øh. Det er svært. Vi må alle hjælpe med at huske det. Birgitte skriver det i kalenderen og minder gul om det. Prøv at vaske fingre kl 8.50. ingen sang mandag morgen. 8. ja gør godt. Tydelig kommunikation virker 9. vi ser mere ro af det hele samt bedre positionering. <p>September 2019</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Om muligt er der en fra hver stue 3.Vi er gode til at bruge brobissen og vi følger børnenes spor 	<p>ANSVARLIG Hvem gør hvad?</p>